

SADRŽAJNA ANALIZA ČASOPISA ETHNOLOGICA DALMATICA: 1992.-2022.

IVA MEŠTROVIĆ
Etnografski muzej Split
Iza Vestibula 4
HR-21000 Split
iva@etnografski-muzej-split.hr

UDK 025.4
Izvorni znanstveni članak
Original scientific paper
Primljeno/Received: 27.04.2023.
Prihvaćeno/Accepted: 5.05.2023.

Glavna svrha ovoga rada jest utvrditi i analizirati najčešće teme kojima se bave uključene bibliografske jedinice koje donosi Bibliografija časopisa Ethnologica Dalmatica: 1992.-2022. te odrediti doprinos časopisa hrvatskoj etnologiji i kulturnoj antropologiji. Osnovna metoda korištena u istraživanju je kvantitativna analiza sadržaja. Sadržajna analiza Ethnologice Dalmatice provedena je na odabranom uzorku od 229 radova iz Bibliografije, razvrstanih prema kategorizaciji članaka koja se koristi u ovome časopisu, i to dodjeljivanjem predmetnih odrednica svim uključenim jedinicama analize.

Ključne riječi: etnologija i kulturna antropologija, serijske publikacije, Ethnologica Dalmatica (časopis), analiza sadržaja, Etnografski muzej (Split), Hrvatska

1. Uvod

Sadržajna obrada poznaje dva osnovna pristupa u prikazivanju sadržaja knjižnične građe: klasifikaciju i predmetnu obradu. Klasifikacija razvrstava sadržaje u stručna područja, dok predmetna obrada omogućuje pristup djelu prema sadržaju/predmetu. U knjižničarskoj se praksi klasifikacijski i predmetni sustavi kombiniraju tj. međusobno se ne isključuju. Hrvatske knjižnice najčešće koriste klasifikacijski sustav Univerzalne decimalne klasifikacije (UDK).

Predmetna obrada u Hrvatskoj može se pratiti tek od 1951. godine kada je tadašnja Radnička biblioteka Božidara Adžije, kao jedna od rijetkih knjižnica, započela s izradom svog predmetnog kataloga (Majlinger Tanocki i Petr Balog 2013:58). Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu (NSK) počela je primjenjivati UDK klasifikaciju 1980-ih, dok je rad na predmetnom katalogu uslijedio desetljeće kasnije (Doležal 2006:36).

O povijesti i teoriji predmetnog označivanja te izradi pravilnika za predmetnu obradu bavila se M. Mikačić u svojoj

knjizi *Teorijske osnove sustava za predmetno označivanje* (1996).

Predmetnoj obradi posvećena su i dva održana skupa. Prvi i do tada jedini skup održan je u NSK 1997., a godinu kasnije objavljen je zbornik radova *Predmetna obrada: ishodišta i smjernice* proizašlih iz istoimenog skupa, dok je drugi znanstveno-stručni skup održan u Gradskoj knjižnici u Zagrebu 2016., a 2017. godine objavljen je zbornik radova naslovljen *Predmetna obrada: pogled unaprijed*.

Pravilnik za predmetnu obradu koji svakako treba spomenuti je *Pravilnik za predmetni katalog* autorica D. Štrbac i M. Vujić (2004).¹

Kao najznačajnije postignuće po pitanju predmetne obrade u knjižnicama jest donošenje važećega *Pravilnika i priručnika za izradu predmetnih odrednica* (2019). *Pravilnikom* su propisane upute koje opisuju interne procedure predmetne obrade i načela predmetnog označivanja u NSK, a preporučuje se za korištenje u svim vrstama knjižnica. Glavno polazište *Pravilnika* očituje se u tvrdnji da učinkovit pristup sadržajima građe u knjižnicama nije moguć bez standardiziranja predmetnih odrednica.

Razvoj novih tehnologija utječe i na segment knjižničkog poslovanja. Stvorene su nove tehničke mogućnosti za knjižnične programe i mrežne kataloge te nove generacije korisnika i njihove potrebe.

Prema mišljenju J. Stipanova predmetni katalogi za korisnike predstavljaju najdragocjeniji proizvod knjižnice, pa bi slijedom toga i predmetna obrada trebala obilježiti ukupno hrvatsko knjižničarstvo na početku novoga milenija (1998:40-41).

2. Pregled radova o sadržajnoj obradi serijskih publikacija

Na činjenicu da u Hrvatskoj nije objavljeno mnogo radova o sadržajnoj obradi i da se o problematici sadržajne obrade serijskih publikacija u rasponu od 50 godina uopće nije pisalo, ukazala je T. Petrić u istraživanju koje se bavi sadržajnom obradom zbirke neomeđene građe i mogućnošću pristupa pomoću predmeta/stručne oznake u OPAC-ima hrvatskih knjižnica (2014:159-188). Autorica navodi postojanje dviju razina

¹ Pravilnik se koristi u Knjižnicama grada Zagreba, ali i u mnogim drugim knjižnicama u Hrvatskoj. Koncipiran je kao praktični priručnik s opisom temeljnih načela za predmetnu obradu te razradom praktičnih postupaka i primjera analize sadržaja i predmetnog označivanja (Maršić 2017).

kada se govori o sadržajnoj obradi neomeđene građe, pri čemu prva razina „podrazumijeva dodjeljivanje nekoga predmetnog jezika na razini cjelokupne publikacije i stvaranje mogućnosti pregledavanja pomoću predmeta koji je sadržaj djela“, dok druga razina osigurava „pretraživanje i pronalaženje informacija koje su **dio** cjelokupnoga neomeđenog djela“ (Petrić 2014:161). Spomenuta dva načina sadržajne obrade serijskih publikacija međusobno se ne isključuju i vrlo često se kombiniraju.

Iako je u humanističkim znanostima nedvojbeno prepoznata važnost knjige kao komunikacijskog medija, sve veću ulogu imaju i serijske publikacije, odnosno časopisi kao njihov tipičan predstavnik. U istraživanju A. Pikić o statistici korištenja tiskanih časopisa Knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu zanimljivi su rezultati analize starosti traženih godišta časopisa (2010:292-305). Ovi rezultati pokazuju da prosječna starost traženih godišta iznosi 20 godina za društvene, a 30 godina za humanističke znanosti. Izneseno upućuje na zaključak o nacionalnoj usmjerenosti te korištenju starije literature u humanističkim i društvenim znanostima.

S obzirom na činjenicu da starija godišta i brojevi časopisa društveno-humanističkih znanosti nemaju analitičku obradu članaka na razini autora i naslova, a kamoli sadržajnu obradu koja podrazumijeva predmetnu odrednicu i/ili klasifikacijsku oznaku, sasvim je opravdano zapitati se kako će korisnik doći do informacija o određenom predmetu, sadržanom u serijskim publikacijama, ako ne postoji potpuna organizacija informacija serijskih publikacija kao cjeline, niti sadržajna obrada na razini članaka u tiskanim časopisima (Petrić 2014:178).

U radu M. Kovač (Nuhbegović) se na interdisciplinarni način istražuju hrvatske etnološke serijske publikacije od pojave prvog etnološkog znanstvenoga časopisa 1896. do 2008. godine (2008). U istraživanju je autorica izabrala šest najrelevantnijih hrvatskih znanstvenih etnoloških časopisa: *Zbornik za narodni život i običaje*, *Narodna umjetnost*, *Etnološka tribina*, *Etnološka istraživanja*, *Studia ethnologica Croatica* i *Ethnologica Dalmatica*. Navedenim časopisima praćena su formalna i tematska obilježja: cilj časopisa, naslov i podnaslov, učestalost izlaženja, nakladnici, urednici, sadržaj i rubrike, izgled članaka, dizajn, naklada, cijena, ISSN, UDK i ostale bitne značajke. Glavna svrha rada je deskriptivnom metodom istražiti pojavu i kontinuitet hrvatskih etnoloških znanstvenih časopisa te dati uvid u razvoj takvih publikacija, ali i značenje koje iste imaju u Hrvatskoj.

Jednom od gore spomenutih časopisa, *Ethnologicci Dalmatici*, posvećena je posebna pozornost u provedenome vlastitom istraživanju izdavačke djelatnosti Etnografskog muzeja Split (EMS) od 1910. do 2020. godine (Meštrović 2020).

Od pomagala za predmetnu obradu i sustava za opis sadržaja dokumenata izuzetno su važni i tezaursi. U *Hrvatskoj enciklopediji* tezaurus je definiran kao "rječnik koji sadrži skup naziva (termina) posebno izabranih iz prirodnoga jezika za označivanje pojmova koji se javljaju u specifičnom području (ili rjeđe u nekoliko srodnih područja) znanja" (2021). Tezaurus se koristi kao formalni jezik za označivanje i pronalaženje dokumenata.

O problematici izrade tezaurusa za etnologiju i/ili kulturnu antropologiju govori se u radu I. Kolbas (2006:95-101). Autorica naglašava da je za izradu tezaurusa dodatni problem što ova disciplina zadire u mnoga područja ljudskog djelovanja te ga smatra glavnim razlogom nepostojanja primjerenog i općeprihvaćenog tezaurusa iz ovog područja u Hrvatskoj, ali i u svijetu (2006:97).

O praksi sadržajne obrade građe u knjižnici Etnografskog muzeja u Zagrebu (EMZ) pisala je I. Kolbas u radovima iz 1998. i 2019. godine. Građa se od 1993. sadržajno obrađuje prema UDK klasifikaciji i ključnim riječima (Kolbas 1998:20). U kasnijem radu Kolbas navodi da je opcija predmetnog označivanja u sklopu korištenog programa Zaki veoma komplicirana i neadekvatna za etnografsku knjižnicu te da se slabo koristi (2019:81).

Na poticaj tadašnjeg matičara (prve razine) za etnografske muzeje I. Šestana, voditeljica Knjižnice EMZ-a I. Kolbas² je 2006. godine s kolegicom etnologinjom A. Vlatković pokrenula rad na tezaurusu etnografskih muzejskih predmeta (Kolbas 2019:81). Napravljen je veći dio tezaurusa za klasu gospodarstva, ali nakon nekoliko godina više nije bilo interesa na nastavak rada unutar matične kuće. Autorica je mišljenja da će se ovaj rad prije ili kasnije morati nastaviti jer je obrada knjižnične i muzejske građe bez ujednačenog i usustavljenog nazivlja nepotpuna.

Knjižnica Etnografskog muzeja Split nema dugo iskustvo u predmetnoj obradi građe u svome fondu. Po prelasku na program za obradu knjižnične građe K++ 2008. godine, u Knjižnici se

² Etnologinja i magistrica znanosti lingvistike s desetogodišnjim iskustvom na izradi tezaurusa u NSK i na znanstvenom projektu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje za somatski tezaurus.

započelo sadržajno obrađivati građu prema UDK klasifikaciji, i to najprije omeđenu, a kasnije i neomeđenu građu, ali na razini publikacije kao cjeline. Ovaj način obrade vremenom se pokazao nedostatnim pa se tražio dodatni oblik obrade sadržaja. U početku su se obrađivanim omeđenim publikacijama dodjeljivale slobodno oblikovane predmetne odrednice. S obzirom na to da se ovim načinom teško postizala dosljednost i ujednačenost u dodjeljivanju predmetnica, započelo se s korištenjem terminoloških tablica za nadzor nazivlja u K++ programu.

Predmetna obrada članaka časopisa *Ethnologica Dalmatica*, kojom se bavimo u istraživačkome dijelu ovoga rada, začetak je predmetne obrade serijskih publikacija u fondu knjižnice EMS-a.

2. Ciljevi i metodologija istraživanja

U ovom dijelu navedeni su ciljevi rada i istraživačka pitanja, a potom je opisan postupak prikupljanja podataka i korištene metode.

Glavni ciljevi ovoga istraživanja jesu utvrditi i analizirati najčešće teme kojima se bave uključene bibliografske jedinice koje donosi *Bibliografija časopisa Ethnologica Dalmatica: 1992. - 2023.*³ te odrediti doprinos časopisa hrvatskoj etnologiji i kulturnoj antropologiji.

Ovo istraživanje trebalo bi nam ponuditi odgovore na pitanja o tome: u koje su sve tematske cjeline razvrstani promatrani članci, kakav je omjer među zastupljenim tematskim cjelinama, kojim pojavnim oblicima kulture pripadaju utvrđene tematske cjeline i u kojem omjeru, koje su teme najzastupljenije unutar navedenih tematskih cjelina, koja su se mjesta (lokaliteti) najviše istraživali, koliki je udio radova iz etnologije koji uključuju znanja iz područja srodnih disciplina i koja su najvažnija područja suradnje, koliko su u promatranim radovima zastupljene kulturno-povijesne, a koliko suvremene teme te koliki je stručni i znanstveni doprinos časopisa za hrvatsku etnologiju i kulturnu antropologiju.

Kako se ovdje radi o bibliografiji radova objavljenih u jednom časopisu u razdoblju od 30 godina, odlučili smo u nju uključiti sve članke i priloge slijedom njihova objavljivanja. Podaci

³ Meštrović, Iva. 2023. Bibliografija časopisa *Ethnologica Dalmatica* : 1992. - 2022. // *Ethnologica Dalmatica* 30(2).

za *Bibliografiju* strojno su prikupljeni iz Hrčka⁴ putem OAI-PMH protokola i uneseni su u internu bazu podataka programa Microsoft Excel. Nakon toga postojeća baza dopunjena je podacima za sadržajnu obradu. U cilju utvrđivanja interdisciplinarnosti časopisa u bazu podataka dodana je kategorija za razvrstavanje članaka prema akademskoj disciplini/disciplinama kojima pripadaju. Uvrštene su i kategorije za razvrstavanje radova prema segmentu kulture koje primarno obrađuju (materijalna, duhovna, socijalna) te prema pristupu istraživanja teme (kulturno-povijesna, kulturno-antropološka).

Analiza sadržaja ubraja se u metode prikupljanja primarnih podataka i može se provoditi na temelju različitih izvora informacija: pisanih tekstova, vizualnih zapisa, audiozapisa te audiovizualnih zapisa (Tkalac Verčić, Sinčić Ćorić i Pološki Vokić 2010:91-92). Ova metoda je idealna za istraživanje različitih poruka i podataka iz informacijskih izvora poput knjiga, časopisa, novina, radija, televizije, interneta i dr. Razlikujemo kvalitativnu i kvantitativnu analizu sadržaja. Kvalitativnom (nefrekvencijskom) analizom sadržaja otkriva se i označava sadržaj te se analiziraju njegova obilježja („što?“ i „kako?“), dok se kvantitativnom (frekvencijskom) analizom, osim utvrđivanja prisutnosti i obilježja nekog sadržaja, kvantitativno iskazuje frekvencija i obujam toga sadržaja („što?“, „kako?“ i „koliko?“) (Tkalac Verčić, Sinčić Ćorić i Pološki Vokić 2010:91). Prije započinjanja analize sadržaja potrebno je odrediti: izvore analize, kategorije, uzorak te jedinice analize sadržaja.

Analiza sadržaja nekog djela predstavlja skup metoda za sadržajno opisivanje cijelog djela ili njegovih dijelova. Osnovna metoda korištena u ovome istraživanju je kvantitativna analiza sadržaja. Sadržajna analiza *Ethnologice Dalmatice* provedena je na odabranom uzorku radova iz *Bibliografije*, razvrstanih prema kategorizaciji članaka koja se koristi u ovome časopisu. Ukupno je uvršteno 229 članaka, od čega je 139 izvornih znanstvenih članaka, 40 prethodnih priopćenja, 11 preglednih radova, 5 izlaganja sa skupa, 7 preuzetih radova i 27 stručnih radova. Iz analize je isključeno 30 radova iz skupine *Ostalo*, koji se odnose na godišnja izvješća o radu ustanove, kraće stručne radove bez navedene literature, prikaze, uvodnike urednika, bibliografiju radova te razne priloge.

⁴ Hrčak je centralni portal koji na jednom mjestu okuplja hrvatske znanstvene i stručne časopise koji nude otvoreni pristup svojim radovima.

Sadržajna analiza provedena je dodjeljivanjem predmetnih odrednica svim uključenim člancima. Predmetne odrednice su rađene prema uputama *Pravilnika i priručnika za izradu predmetnih odrednica* (NSK 2019). Predmetne odrednice mogu biti tematske, geografske, vremenske i formalne, a po položaju u sintaksi dijele se na vodeće i dodatne odrednice. Pri njihovoj izradi korišten je kontrolirani rječnik predmetnih odrednica iz normativne baze predmetnih odrednica NSK. Izrađene su vodeće odrednice za imena osoba, obitelji, korporativnih tijela i sastanaka, odrednice za geografska imena, za opće pojmove i oblike/žanrove, te dodatne odrednice za temu, mjesto, vrijeme i oblik/žanr. Kao izvori podataka pri odabiru odgovarajućih predmetnih odrednica ispitani su naslovi radova, sažeci, ključne riječi,⁵ a ponekad i cjeloviti tekstovi članaka. Za određene predmetne odrednice su u svrhu poboljšanja njihove preciznosti i informativnosti dodani označitelji. To se prije svega odnosi na uvrštene lokalne pojmove, kod kojih su u pravilu korištene opće uputnice (*vidi:*) na opće predmetne odrednice, a kada to nije bilo moguće, u zagradama je pored lokalnog pojma dano kratko tumačenje. Postupak dodjele predmetnih odrednica trajao je od siječnja do ožujka 2023. godine. Za vrijeme njegova trajanja, imali smo priliku upoznati se s proturječnošću samoga postupka te je trebalo uložiti puno truda kako bi se kroz čitavo vrijeme zadržala neutralnost i dosljednost. Teorijska i praktična nedorečenost sadržajnog označivanja proizlazi iz činjenice da se radi o postupku koji je sam po sebi subjektivan i podliježe interpretaciji, dok istovremeno osnovna načela sustava za organizaciju znanja i smjernice u postupcima označivanja zahtijevaju neutralnost, objektivnost, nepristranost i ujednačenost / dosljednost (Špiranec 2014:2). U našem slučaju kao pogodnosti možemo istaknuti da je predmetnu obradu u kontinuitetu vršila jedna osoba i da je kroz čitav proces imala nadzor nad dodijeljenim predmetnim odrednicama.

Broj dodijeljenih odrednica temelji se na analizi sadržaja znanstvenog ili stručnog članka i varira s obzirom na broj sadržanih tema. Kreće se iznimno od jedne dodijeljene odrednice do najčešće dvije ili tri, a katkada i četiri odrednice.

⁵ Ključne riječi, dodane od strane autora, redovito se pojavljuju od 2012. godine (sv. 19), a ranije samo u nekoliko radova sporadično.

Nakon detaljne analize sadržaja sve članke smo razvrstali unutar sljedećih osam tematskih cjelina:⁶

- *Običaji i vjerovanja*
- *Muzeji*
- *Folklor*
- *Društvena i kulturna povijest*
- *Privređivanje*
- *Odijevanje*
- *Etnologija i etnografija*
- *Graditeljstvo i stanovanje*

3. Rezultati i rasprava

3.1. Članci objavljeni u časopisu prema tematskim cjelinama

Analizom je utvrđeno da je najviše članaka (31%) objavljeno u tematskoj cjelini *Običaji i vjerovanja*, a slijede tematske cjeline *Muzeji* (15,7%), *Folklor* (13,5%), *Društvena i kulturna povijest* (12,2%), *Privređivanje* (10,5%), *Odijevanje* (7,9%), *Etnologija i etnografija* (5,7%), te *Graditeljstvo i stanovanje* (3,5%).

Od ukupnog broja članaka njih 124 (53,7%) se bave duhovnom kulturom, 85 (36,8%) proučava materijalnu kulturu, dok se na socijalnu kulturu odnosi 22 rada (9,5%).

Suprotno našim očekivanjima, prevladavaju radovi čiji je predmet bavljenja tzv. duhovna kultura puka naspram radova koji se bave njegovom materijalnom kulturom. U dobrom dijelu radova primijećena je isprepletenost materijalne i duhovne kulture, ali smo zbog dobivanja preciznije slike prednost dali onom obliku koji čini glavninu rada. Bez ovoga uvjeta, udio radova koji se bave materijalnom kulturom bio bi veći, gotovo izjednačen s udjelom radova koji obrađuju teme iz duhovne kulture. Najmanji dio radova odnosi se na teme koje proučavaju socijalnu kulturu stanovništva, što je donekle u skladu s našim očekivanjima.

⁶ Podlogu za utvrđivanje tematskih cjelina, uz određenu prilagodbu, činila je Normativna baza UDK, koja se primjenjuje u klasifikacijskoj praksi u NSK. Kao dodatni izvor korištene su tematske cjeline knjige i sveučilišnog udžbenika *Etnografija: svagdan i blagdan hrvatskoga puka*, koja je zapravo prvi pokušaj prikaza cjelovite kulture Hrvata potkraj 19. i prve polovice 20. stoljeća (Čapo Žmegač et al. 1998).

U daljnjem radu ćemo predstaviti najzastupljenije teme koje se javljaju unutar spomenutih tematskih cjelina. Tematske cjeline se nižu prema brojnosti članaka koje obuhvaćaju.

U tematskoj skupini *Običaji i vjerovanja*, najviše radova posvećeno je blagdanima tradicijskog kalendara. Prema poznatoj klasifikaciji običaja, isti se dijele na tri skupine: životni ili obiteljski, godišnji ili kalendarski te radni ili gospodarski. Godišnji ili kalendarski običaji o kojima je u promatranim radovima riječ, odnose se na istaknute blagdane katoličkog kalendara. Najviše radova istražuje božićne običaje,⁷ zatim slijede radovi koji tematiziraju štovanje i prisutnosti kršćanskih svetaca zaštitnika u pučkoj pobožnosti (posebno marijanske pobožnosti) te radovi o uskršnjim običajima. Nekoliko radova bavi se prehrambenim običajima. Uvrstili smo ih u ovu tematsku skupinu jer je priprema i konzumacija tradicijskih jela o kojima govore uglavnom povezana s kalendarskim svetkovinama ili posebnim životnim prigodama (poljički *soparnik*, brački *vitalac* i sl.). Općenito o običajima i navikama ljudi istraživalo se na primjeru nekoliko mjesta i regija. Običaji životnog ciklusa zastupljeni su u manjem broju radova, a najviše ih govori o svadbenim običajima, a preostali o običajima i vjerovanjima vezanim uz porod. Radovi koji se bave tradicijskim vjerovanjima najviše obrađuju vjerovanja u fantastična (nadnaravna) bića, a potom različite oblike magijskih postupaka i praksi (obrambena i izazovna magija, proricanja).

Tematska skupina *Muzeji* donosi najviše članaka o zbirkama EMS-a. U člancima su zastupljene sljedeće zbirke: Zbirka tradicijskog gospodarstva, Zbirka škrinja, Zbirka nošnji dalmatinskoga zaleđa, Likovna zbirka, Zbirka tradicijskoga rukotvorstva, Zbirka keramike, Zbirka oružja, Zbirka jadranskih nošnji, Zbirka europskih i vaneuropskih predmeta, Zbirka nošnji Slavonije i Baranje, Zbirka rekonstruiranih nošnji. U spomenutom istraživanju izdavačke djelatnosti autorica navodi da je EMS u razdoblju od 1991. godine do 2020. objavio ukupno 52 kataloga izložaba (Meštrović 2020:41). Također je naznačeno da od 2005. godine katalogi izložaba postaju opsežniji, poprimaju ujednačeni format i prepoznatljiv vizualni identitet, što se održalo sve do danas. Primjećujemo da je izdavanju velikog broja ovih kataloga

⁷ Vrijeme od kraja studenoga do polovice siječnja koje obuhvaća niz blagdana i uz njih vezanih običaja, obreda i vjerovanja koji zajedno s Božićem, središnjim vjerskim i tradicijskim blagdanom, čine cjelinu (Vitez 1998:192).

izložaba, koji su bazirani na predmetima iz zbirke EMS-a, najčešće prethodilo predstavljanje zbirki ili skupina predmeta u člancima našega časopisa. S ovom se praksom nastavilo i dalje. U nekoliko radova časopisa vlastite etnografske zbirke predstavili su drugi muzeji (Narodni muzej Zadar, Zavičajni muzej Biograd na Moru, Etnografski muzej Istre, Ekomuzej Batana iz Rovinja) te muzejsku građu (Antropološki muzej Sveučilišta Britanske Kolumbije u Vancouveru). Ostatak radova iz ove tematske cjeline odnosi se na naš muzej, a govore o povijesti ustanove (općenito) i o bivšim ravnateljima, djelatnosti ustanove, izložbama (stalnim i povremenim), muzejskoj pedagogiji, konzervaciji i restauraciji predmeta, fototeci, bibliografiji stručnih djelatnika, izdavaštvu te muzejskom marketingu.

Unutar tematske cjeline *Društvena i kulturna povijest* najbrojniji su radovi u kojima je prikazana kulturna povijest dalmatinskih gradova, posebno spomenička baština. Slijede radovi koji donose biografske podatke o likovnim umjetnicima i njihovim djelima s folklornim elementima (I. Meštrović, G. Turković, C. Haag, P. Smajić).

Nekoliko radova bavi se ovim temama: poviješću Roma u Dalmaciji, uključivanjem Židova u društvenu, političku i kulturnu sredinu Splita i njihovom doprinosu toj sredini, djelovanjem i postignućem članova doseljeničke talijanske obitelji Solitro u Splitu te zaštitom prava albanske nacionalne manjine na području grada Osijeka te cijele Slavonije i Baranje (jezični, kulturni te nacionalni identitet).

Članci o različitim umjetničkim aspektima tradicijske kulture obuhvaćeni su u tematskoj skupini *Folklor*. Najviše radova odnosi se na usmenu književnost Dalmacije (usmene predaje i legende, usmene pjesme). Zatim po brojnosti slijede radovi koji prikazuju jezična obilježja mjesnog govora (Split, Rab (otok), Slatine (otok Čiovo), Kotlenice (Dugopolje), Dugopolje) te skupina radova koja obrađuje likovni folklor Hrvatske, posebno Dalmacije. Nekoliko radova bavi se ovim temama: nazivljem lokalnih izraza o moru, ribarstvu i pomorstvu (Dalmacija), toponimima iz djela F. Carrare *Dalmacija kako ju je opisao profesor doktor Frane Carrara* te analizom stivanskih osobnih imena (imena i prezimena) iz 17. i 18. st. Preostali radovi tiču se folklornog glazbenog izričaja i plesa.

U tematskoj cjelini *Privređivanje* najzastupljenije su teme vezane uz tekstilno rukotvorstvo (čipkarstvo, vez, tkanje) te tekstilni dizajn. Zatim slijede teme koje se bave tradicijskim

oblicima privređivanja (vinogradarstvo i vinarstvo, ribarstvo, ovčarstvo). Slijede radovi o lokalnoj gospodarskoj povijesti (Split, Drniš), kulturnom turizmu, ruralnom turizmu, umjetničkom obrtu (zlatarstvo) te povijesnom prikazu brodogradnje i brodogradilišta (Trogir).

Radovi unutar tematske cjeline *Odijevanje* u najvećoj mjeri govore o narodnoj nošnji na području Dalmacije (obala, otoci, zaleđe), ali i šire. U ovim radovima značajnije se istražuju tradicijski nakit, frizure i pokrivala za glavu (oglavlja). Zatim se iznose promišljanja o antropologiji tekstila, o odnosu nošnje i mode te o nastanku likovnih mapa i putopisa s prikazima narodnih nošnji. Preostali radovi približavaju starije načine odijevanja u mjestima bez (sačuvanih) narodnih nošnji.

U tematskoj cjelini *Etnologija i etnografija* okupljeni su radovi iz povijesti hrvatske, a dijelom i svjetske etnologije/kulturne antropologije i etnografije. Izdvajaju se radovi o značajnim etnologima i etnografima (M. Čop, F. Ivanišević, W. Schulenburg⁸), zatim pojmovnik (rječnik) hrvatske etnologije i etnografije te leksikon autora koji su stvarali svjetsku i hrvatsku etnologiju (kulturnu i ostalu antropologiju). Spomenut ćemo i rad o etnografskim istraživanjima u Dalmaciji do početka 20. st. te rad kojim se želi ukazati na promjene unutar hrvatske etnološke misli nastale u poimanju i interpretiranju tema vezanih uz antropologiju žene. Preostali radovi odnose se na izlaganja sa znanstvenog skupa *Hrvatska etnologija između tradicije i globalizacije* održanoga 27. - 29. rujna 2004. u EMS-u.

U posljednjoj tematskoj cjelini *Graditeljstvo i stanovanje* okupljeni su radovi koji se najčešće bave tradicijskim graditeljstvom, posebno kulturnim krajolikom dalmatinskih mjesta i gradova te u manjoj mjeri arhitekturom i urbanizmom.

⁸ Wilibald von Schulenburg (1847. - 1934.), njemački pejzažist i samozatajni i samouki, ali priznati etnolog, koji je za vrijeme svog boravka u Donjoj Lužici marljivo bilježio bajke, običaje, vjerovanja, izreke, poslovice i sl. na donjolužičkosrpskom jeziku. Od ukupno dvadeset bajki, koje je Schulenburg objavio u svojoj knjizi iz 1882. godine, trinaest ih se, većinom pod drugim nazivom, može naći u zbirci *Kinder- und Hausmärche* braće Grimm. Izdvaja se poznata bajka o Ivici i Marici (*Janko und Marika*), koja se mnogome razlikuje od one koju su braća Grimm uvrstili u svoju čuvenu zbirku (Vrkić Žura 2019:26-28).

3.2. Članci objavljeni u časopisu prema mjestima (lokalitetima) istraživanja

Analizom je utvrđeno da se kao mjesta (lokaliteti) istraživanja u promatranim člancima najčešće javljaju Split i Dalmacija kao regija. Zatim slijede srednjodalmatinski otoci (Brač, Hvar, Vis), Dalmatinska zagora te dalmatinski gradovi s okolicom (Drniš, Knin, Biograd na Moru, Šibenik, Zadar). Zamjetan je broj radova u kojima predmeti istraživanja etnologa prelaze regionalne, a ponekad i nacionalne okvire, što smatramo doprinosom u širenju utjecaja ovoga časopisa. Određeni broj radova odnosi se na Bosnu i Hercegovinu (najčešće Hercegovinu) i manji broj na Srbiju. Sporadično se u radovima pojavljuje druge europske države ili njihove regije: Poljska, Njemačka (Lužica, Donja Lužica, Bavarska), ali i udaljene države ili regije drugih kontinenata: Osmansko Carstvo, Tibet, Japan, Kanada (Britanska Kolumbija). U rezultatima provedenoga istraživanja izdavačke djelatnosti EMS-a Dalmacija kao regija i Split se također navode kao najčešće obrađivani lokaliteti (Meštrović 2020:52). Muzej je dosadašnjim izdavaštvom pokazao da je reprezentant etnografske baštine Dalmacije i objavljenim publikacijama je potvrdio svoje usmjerenje (Meštrović 2020:55).

Prva pomisao na etnografski teren, a koja i danas bitno određuje posebnost etnologije i kulturne antropologije, jest "odvajanje" etnologa od njegovog matičnog prostora (Potkonjak 2014:17). Međutim, "mjesto" u kojem se događa i provodi etnografsko istraživanje doživljavalo je promjene tijekom vremena i određeno je povijesnim mijenama paradigmi pojedinih razdoblja i pravaca ove discipline (Potkonjak 2014:18).⁹ Mjesta se od pozornice za etnografski opis i pasivnog „kontejnera“ kulture počinju propitivati kao antropološke konstrukcije u povijesti discipline, te kao proces u pogledu „stvaranja mjesta“, kao značenjskih, emocionalnih, tjelesnih i iskustvenih stvarnosti ljudi koji u njima žive (Čapo i Gulin Zrnić 2011:10).¹⁰ Konstrukcija

⁹ Danas je posebno prisutan utjecaj globalnog koji oblikuje lokalno u mnogim dimenzijama, i to prvenstveno zahvaljujući današnjoj komunikaciji i migracijama koje korjenito prožimaju i oblikuju lokalno udaljenim društvenim utjecajima (Čapo i Gulin Zrnić 2011:38).

¹⁰ Kultura se, naime, unutar kulturne antropologije najvećega dijela 20. stoljeća shvaćala kao homogeni, omeđeni, teritorijalizirani i povijesno ukorijenjeni skup tradicija i vrednota koji se prenosi generacijama i karakterizira neku skupinu dajući joj specifičnost (Baumann 1996 prema Čapo i Gulin Zrnić 2011:14).

takvoga antropološkog mjesta postala je značajnija antropozima tijekom 1990-ih godina. Mjesto postaje i objekt i subjekt istraživačkog pogleda, a razvija se i subdisciplina koja se time najviše bavi - antropologija prostora i mjesta.

Navedene promjene nam ukazuju na potrebu revidiranja postojećih tematskih predmetnih odrednica u ovome području i po potrebi oblikovanja novih, koje su usklađene s referentnim izvorima same subdiscipline.

3.3. Članci objavljeni u časopisu prema akademskim disciplinama

Razvrstavanjem članaka objavljenih u *Ethnologici Dalmatici* na discipline kojima pripadaju, utvrđeno je da se više od polovice članaka (52,8%) odnose na etnologiju. Najveći broj ostalih članaka uz znanja iz etnologije kombiniraju znanja iz srodnih disciplina: jezik i književnost (16,2%), muzeologija (14,8%), povijest umjetnosti (7,4%), te u manjoj mjeri povijest umjetnosti i arheologija (2,7%) i pravo (2,2%). Ostali članci odnose se na druge discipline: društvenu i kulturnu povijest (3,5%) te pravo i muzeologiju (0,4%).

Kod članaka iz etnologije, riječ je o jednoj disciplini, koja integrira dva korpusa znanja: etnološko i kulturno-antropološko. Većina objavljenih radova u časopisu odnosi se na etnološka (kulturno-povijesna) istraživanja narodne kulture. Određeni pomak u primjeni kulturno-antropološkog pristupa istraživanja možemo pratiti od 2010-ih godina. Do 2022. godine ukupno je objavljeno 20-ak radova, koji se uglavnom bave fenomenima kulture svakodnevice, ali i reinterpretacijom tradicijske kulture.

Slijedom navedenoga primjećujemo da prevladavaju kulturno-povijesne teme naspram suvremenih tema kojima su se bavili autori koji su objavljivali u ovome časopisu.

Ovi rezultati odražavaju hibridnu specifičnost hrvatske etnologije zadnjih desetljeća, utemeljenu na europskoj znanstvenoj tradiciji (etnologija) i anglosaksonskoj tradiciji (kulturna antropologija), kako je, između ostaloga, istaknuto u radu koji se bavi sumiranjem stoljeća hrvatske etnologije i antropologije (Čapo i Gulin Zrnić 2013:7-30). U istome radu se navodi da je u hrvatskoj etnologiji dominirala kulturno-povijesna paradigma nakon osnutka Odsjeka za etnologiju na Filozofskome fakultetu u Zagrebu 1924. godine sve do 1970-tih godina, kada se u okviru današnjeg Instituta za etnologiju i folkloristiku institucionalno razvija kulturno-antropološki smjer (Čapo i Gulin

Zrnić 2013:9-13). Budući da je Odsjek za etnologiju dugi niz godina bio i jedini odsjek na kojemu su se obrazovali etnolozi u Hrvatskoj, generacijama studenata iz 1970-ih, 1980-ih, a dijelom onih iz 1990-ih nudilo se znanje utemeljeno na kulturno-povijesnom pristupu.¹¹ Od 2004. godine Odsjek i institucionalno potvrđuje svoje širenje i uvrštavanje suvremenih teorijskih struja te je odlukom Znanstveno-nastavnoga vijeća preimenovan u Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju. Na Odsjeku je tada osnovana četvrta katedra - Katedra za kulturnu antropologiju (Petrović Leš 2012).

Najznačajnija područja suradnje s etnologijom naročito su vidljiva u radovima kojima je predmet istraživanja folklor, a temelje se na znanjima hrvatskog jezika i književnosti i povijesti umjetnosti.¹² U okviru znanosti o književnosti proučavala se usmena i pučka književnost, a u okviru znanosti o jeziku narječja, mjesni govori i dijalekti, nazivlje lokalnih izraza, toponimi te osobna imena. Folklorni likovni izraz proučavao se unutar povijesti umjetnosti.

Drugi primjer interdisciplinarnog pristupa u časopisu primjetan je u radovima iz etnologije koji kombiniraju saznanja iz muzeologije, a odnose se na istraživanja predmeta u muzejskim zbirkama. Kod etnologa u našim muzejima dugo se vremena zadržao pristup tradicionalnog istraživanja predmeta, što je za posljedicu imalo slabo privikavanje procesima promjena i u konačnici nedovoljnu valorizaciju njihovoga znanstvenog rada. O nezavidnom statusu zvanja kustosa etnologa i okolnostima koje su mu pogodovale pisala je etnologinja B. Vojnović (2001:133-138). Tradicionalno istraživanje predmeta imalo je dominantnu poziciju u muzejima zato što se većina ovih ustanova razvila iz znanstvenih zbirki (Mensch 1992:196 prema Maroević 1993:183). Usmjeravanje temeljnih znanstvenih istraživanja na sveučilišta i znanstvene institute oslabilo je znanstveni potencijal muzeja, istovremeno ga preusmjerivši na segmente zaštite i komunikacije. Ovime se mijenja predznak znanstvenih istraživanja u muzejima i oni preuzimaju funkciju čuvanja i prezentiranja sredstava pomoću kojih je znanstveni razvitak ostvaren. Naš istaknuti muzeolog prof. I. Maroević u

¹¹ Autorice navode da je kolegij iz kulturne antropologije na Odsjeku uveden tek 1988. godine (Čapo i Gulin Zrnić 2013:25)

¹² Interdisciplinarno istraživanje folkloru kao umjetnosti u sklopu tradicijske kulture seoskih i gradskih sredina provodi se u okviru folkloristike (znanosti o folkloru).

komunikacijskom procesu istraživanja predmeta razlikuje znanstvene i kulturne informacije (1993:121). Pri tome naglašava kako dobro poznavanje temeljne znanstvene discipline pogoduje stvaranju kvalitetnih selektivnih informacija o predmetima u muzejima ili predmetima baštine općenito. Uloga muzeologije presudna je kod stvaranja kulturnih informacija koje izražavaju sekundarno značenje stvarnosti (vrijednost, značenje, potrebe čuvanja, društvene relacije tj. sve ono što se mijenja i ovisi o društvenom ili vremenskom kontekstu). Između ostaloga, i ova činjenica utemeljuje muzejski predmet ili predmet baštine kao sponu između osnovne znanstvene discipline i muzeologije (Maroević 1993:121).

Navedena su najvažnija područja suradnje etnologije i srodnih znanosti koja su prepoznata u promatranim radovima ovoga časopisa. Međutim, trebamo imati u vidu i moguća područja buduće suradnje. Kao primjer navest ćemo mogućnosti suradnje povjesničara i etnologa, na koje je u svome radu ukazala S. Lečak (2001:149-154). Autorica je navela da istraživanja društvene povijesti (povijesti obitelji), usmene povijesti i svakodnevice mogu postati područjem susreta i plodne suradnje dviju srodnih društvenih znanosti – povijesti i etnologije.

Posljednjih desetljeća u znanosti je primjetan sve veći značaj koji se pridaje interdisciplinarnosti kao posebnom obliku znanstvenog pristupa, odnosno principa znanstvenog istraživanja. Sve se više objavljuju zbornici utemeljeni na interdisciplinarnom istraživanju određenih tema, znanstveni časopisi objavljuju radove stručnjaka iz različitih područja, na organiziranim znanstvenim skupovima često izlažu znanstvenici iz raznih disciplina, a studente se usmjerava da upisuju kolegije iz različitih studijskih programa u cilju proširivanja svojih znanja izvan disciplina u kojima se primarno obrazuju (Gotal 2013:67).

Prema M. Gotalu najbolje tumačenje pojma interdisciplinarnosti daje A. Repko, koji naglašava kako suštinsku ideju interdisciplinarnosti predstavlja „*integracija znanja i načina razmišljanja*“ iz raznih disciplina (Repko, 2008:19 prema Gotal 2013:75). Integracijom se, ističe ovaj autor, prepoznaju i povezuju znanja, tj. podaci i informacije iz relevantnih disciplina čime se stvara novo znanje, a često i nove domene znanja, tj. nove interdiscipline.

Globalizacijski procesi su važan čimbenik koji utječe na interdisciplinarnost u znanosti i radu akademskih zajednica diljem svijeta. Pojačana komunikacije, kontakti i suradnja među

znanstvenicima dovode do približavanja znanstvenih disciplina interdisciplinarnim znanstvenim pristupom.

Pri oblikovanju predmetnih odrednica radova stručnjaka iz različitih područja potrebno je konzultirati mjerodavna publicirana djela ili druge izvore informacija iz svih uključenih područja radi utvrđivanja odgovarajuće terminologije.

4. Zaključci

Kvantitativna analiza sadržaja znanstvenih i stručnih radova časopisa *Ethnologica Dalmatica* pokazuje:

- da je najviše članaka objavljeno u tematskoj cjelini *Običaji i vjerovanja*, a zatim slijede tematske cjeline *Muzeji, Folklor, Društvena i kulturna povijest, Privređivanje, Odijevanje, Etnologija i etnografija*, te *Graditeljstvo i stanovanje*;
- da najviše članaka proučava duhovnu kulturu, a zatim materijalnu kulturu, dok se socijalnom kulturom bavi manji broj radova;
- da je u tematskoj skupini *Običaji i vjerovanja* najviše radova posvećeno blagdanima tradicijskog kalendara; najviše radova istražuje božićne običaje, zatim slijede radovi koji tematiziraju štovanje i prisutnosti kršćanskih svetaca zaštitnika u pučkoj pobožnosti te radovi o uskršnim običajima; radovi koji se bave tradicijskim vjerovanjima najviše obrađuju vjerovanja u fantastična (nadnaravna) bića, a potom različite oblike magijskih postupaka i praksi;
- da tematska skupina *Muzeji* donosi najviše članaka o zbirkama EMS-a; veći dio radova iz ove tematske cjeline odnosi se na naš muzej, a govore o povijesti ustanove (općenito) i o bivšim ravnateljima, djelatnosti ustanove, izložbama (stalnim i povremenim), muzejskoj pedagogiji, konzervaciji i restauraciji predmeta, fototeci, bibliografiji stručnih djelatnika, izdavaštvu te muzejskom marketingu;
- da se najviše članaka obuhvaćenih u tematskoj skupini *Folklor* odnosi na usmenu književnost Dalmacije i jezična obilježja mjesnog govora dalmatinskih mjesta (obala, otoci, zaleđe); brojnošću se izdvajaju i radovi koji obrađuju likovni folklor Hrvatske, a posebno Dalmacije;
- da su unutar tematske cjeline *Društvena i kulturna povijest* najbrojniji radovi u kojima je prikazana kulturna povijest dalmatinskih gradova, posebno spomenička baština; slijede

radovi koji donose biografske podatke o likovnim umjetnicima i njihovim djelima s folklornim elementima;

- da su u tematskoj cjelini *Privređivanje* najzastupljenije teme vezane uz tekstilno rukotvorstvo te tekstilni dizajn; zatim slijede teme koje se bave tradicijskim oblicima privređivanja, a potom radovi o lokalnoj gospodarskoj povijesti, kulturnom turizmu, ruralnom turizmu te umjetničkom obrtu;

- da se u tematskoj cjelini *Etnologija i etnografija* po brojnosti izdvajaju radovi iz povijesti hrvatske, a dijelom i svjetske etnologije/kulturne antropologije i etnografije;

- da se radovi okupljeni u tematskoj cjelini *Graditeljstvo i stanovanje* najčešće bave tradicijskim graditeljstvom, posebno kulturnim krajolikom, dalmatinskih mjesta;

- da se kao mjesta (lokaliteti) istraživanja u promatranim člancima najčešće javljaju Dalmacija kao regija, Split i drugi dalmatinski lokaliteti; značajan je i broj radova u kojima predmeti istraživanja etnologa prelaze regionalne, a ponekad i nacionalne okvire te su od većeg značaja za hrvatsku etnologiju i kulturnu antropologiju;

- da je razvrstavanjem članaka na discipline kojima pripadaju, utvrđeno da se više od polovice članaka odnose na etnologiju; u ovim člancima prevladava etnološki (kulturno-povijesni) pristup istraživanju narodne kulture, dok je kulturno-antropološki pristup prisutan u manjem broju radova, koji se uglavnom bave fenomenima kulture svakodnevice; druga veća skupina članaka uz znanja iz etnologije kombiniraju znanja iz srodnih disciplina, najčešće znanosti o jeziku i književnosti, muzeologije te povijesti umjetnosti; preostali članci uglavnom pripadaju društvenoj i kulturnoj povijesti;

- da su se autori koji su objavljivali u ovome časopisu većinom bavili kulturno-povijesnim temama, a rjeđe suvremenim temama.

Predstavljeni rezultati sveobuhvatne sadržajne analize časopisa *Ethnologica Dalmatica* govore o sadržajnoj raznovrsnosti objavljenih članaka. Kao djelo Etnografskog muzeja Split, kroz proteklih 30 godina izlaženja nastoji približiti prvenstveno etnografska istraživanja u Dalmaciji, koja su rezultat rada etnologa i kulturnih antropologa matične ustanove, ali i kolega iz cijele Dalmacije, pa i šire. Slobodni smo na kraju ustvrditi kako ovaj časopis po svojem doprinosu hrvatskoj etnologiji i kulturnoj antropologiji možemo svrstati u skupinu najrelevantnijih hrvatskih znanstvenih etnoloških časopisa.

5. Literatura i izvori

- Doležal, Vlasta. 2006. Predmetna obrada u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu : povratak načelima. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 49(2), 33-49.
- Gotal, Mihovil. 2013. Epistemologija interdisciplinarnosti. // Diskrepancija 12(18), 66-79.
- Čapo Žmegač et al. 1998. Čapo Žmegač, Jasna, Aleksandra Muraj, Zorica Vitez, Jadranka Grbić i Vitomir Belaj. Etnografija : svagdan i blagdan hrvatskoga puka. Zagreb : Matica hrvatska.
- Čapo, Jasna i Valentina Gulin Zrnić. 2011. Oprostornjavanje antropološkog diskursa : od metodološkog problema do epistemološkog zaokreta. // Mjesto, nemjesto : interdisciplinarna promišljanja prostora i kulture / urednice Jasna Čapo i Valentina Gulin Zrnić. Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku ; Ljubljana : Inštitut za antropološke in prostorske študije, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, 9-65.
- Čapo, Jasna i Valentina Gulin Zrnić. 2013. Stoljeće hrvatske etnologije i kulturne antropologije. // Hrvatska svakodnevica : etnografije vremena i prostora / urednice Jasna Čapo i Valentina Gulin Zrnić. Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku, 7-30.
- Kolbas, Irena. 1998. Sadržajna obrada građe u knjižnici Etnografskog muzeja. // Informatica museologica 29(1-2), 21-23.
- Kolbas, Irena. 2006. Tezaurus etnologije ali kulturne antropologije. // Etnološka istraživanja 11, 95-101.
- Kolbas, Irena. 2019. Knjižnica Etnografskoga muzeja u Zagrebu. // Etnološka istraživanja 24, 75-84.
- Kovač (Nuhbegović), Majda. 2008. Hrvatske etnološke serijske publikacije : diplomski rad. Zagreb : Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti. Dostupno na: <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/613/> (pristupljeno 20. listopada 2022.)
- Leček, Suzana. 2001. Usmena povijest - povijest ili etnologija? : mogućnosti suradnje povjesničara i etnologa. // Časopis za suvremenu povijest 33(1), 149-154.
- Majlinger Tanocki, Inge i Kornelija Petr Balog. 2013. Predmetni pristup u mrežnim katalozima hrvatskih narodnih knjižnica : studija uporabljivosti. // Knjižničarstvo : glasnik Društva knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema 17(1), 55-82.

Maroević, Ivo. 1993. *Uvod u muzeologiju*. Zagreb : Zavod za informacijske studije.

Maršić, Mila. 2017. Predmetna obrada u zbirkaama za jezike i književnosti u knjižnicama filozofskih fakulteta u Hrvatskoj : praksa i iskustva : diplomski rad. Zagreb : Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti. Dostupno na: <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/9242/> (pristupljeno 22. ožujka 2023.)

Meštrović, Iva. 2020. Izdavačka djelatnost Etnografskog muzeja Split kroz 110 godina djelovanja : Split : Etnografski muzej.

Meštrović, Iva. 2023. Bibliografija časopisa *Ethnologica Dalmatica* : 1992. - 2022. // *Ethnologica Dalmatica* 30(2).

Mikačić, Mira. 1996. Teorijske osnove sustava za predmetno označivanje. Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo.

Petr Balog, Kornelija i Inge Majlinger Tanocki. 2014. Dosljednost predmetnog označivanja elektroničke građe u mrežnim katalogima hrvatskih narodnih knjižnica.// *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 57(1-3), 69-103.

Petrić, Tatijana. 2014. Identifikacija neomeđene građe kao predmetnog entiteta : pristup i kretanje u OPAC-ima hrvatskih knjižnica. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 57(4), 159-188.

Petrović Leš, Tihana. 2012. Povijest Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju. Dostupno na: <https://etno.ffzg.unizg.hr/odsjek/povijest-odsjeka/> (pristupljeno 13. travnja. 2023.)

Pikić, Aleksandra. 2010. Statistika potražnje i korištenje tiskanih časopisa Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. // 13. Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji / uredile Mirna Willer i Sanjica Faletar Tanacković. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 292-305.

Potkonjak, Sanja. 2014. Teren za etnologe početnike. Zagreb : Hrvatsko etnološko društvo : FF-press [i. e.] Filozofski fakultet. Pravilnik i priručnik za izradu predmetnih odrednica. Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. 2019. Dostupno na: <http://ps.nsk.hr/wp-content/uploads/2019/09/Pravilnik-i-priru%C4%8Dnik-za-predmetne-odrednice-srpanj-2019-v2.pdf> (pristupljeno 22. ožujka 2023.)

Predmetna obradba : ishodišta i smjernice : zbornik radova. 1998. / uredile Jadranka Lasić-Lazić, Jelica Leščić i Jasna Petric. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo.

- Predmetna obrada : pogled unaprijed : zbornik radova. 2017. / uredile Branka Purgarić-Kužić i Sonja Špiranec. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo.
- Štipanov, Josip. 1998. Hrvatski knjižnični sustav i predmetna obradba. //Predmetna odradba: ishodišta i smjernice : zbornik radova / uredile Jadranka Iasić-Lazić, Jelica Leščić i Jasna Petric. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 40-41.
- Špiranec, Sonja. 2014. Subjektivna paradigma sadržajnog označivanja. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 57(1-3), 1-14.
- Štrbac, Dušanka i Mirjana Vujić. 2004. Pravilnik za predmetni katalog. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba.
- Tezaurus. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=61094> (pristupljeno 24. ožujka 2023.)
- Tkalac Verčić, Ana, Dubravka Sinčić Ćorić i Nina Pološki Vokić. 2010. Priručnik za metodologiju istraživačkog rada : kako osmisliti, provesti i opisati znanstveno i stručno istraživanje. Zagreb : M.E.P.
- Vitez, Zorica, 1998. Blagdani tradicijskog kalendara. // Etnografija : svagdan i blagdan hrvatskoga puka / Jasna Čapo Žmegač [et al.] ; suradnici Reana Senjković [et al.]. Zagreb : Matica hrvatska, 191-219.
- Vojnović, Branka. 2001. Zvanje kustos etnolog. // Anali Galerije Antuna Augustinčića 16-17, 133-138.
- Vrkić Žura, Slavica. 2019. Janko i Marika, preteče Ivica i Marice : etnolog iz sjene Wilibard von Schulenburg. // Ethnologica Dalmatica 26, 25-33.

CONTENT ANALYSIS OF THE JOURNAL ETHNOLOGICA DALMATICA: 1992-2022

(Summary)

The main purpose of this paper is to determine and analyze the most common topics dealt with by the included bibliographic units, which are provided by the Bibliography of the journal *Ethnologica Dalmatica: 1992-2022*. and determine the journal's contribution to Croatian ethnology and cultural anthropology. The basic method used in the research is quantitative content analysis. The content analysis of *Ethnologica Dalmatica* was carried out on a selected sample of 230 works from the Bibliography, classified according to the categorization of articles used in this journal, by assigning subject determinants to all included units of analysis.

Keywords: ethnology and cultural anthropology, serial publications, *Ethnologica Dalmatica* (journal), content analysis, Ethnographic Museum (Split), Croatia

